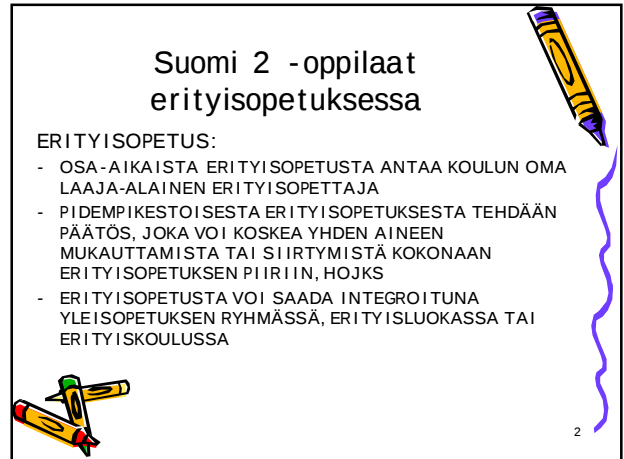

**Erityisen tuen
tarpeen arviointi, kun
suomi on oppijan
toinen kieli**

ILONA KUUKKA

1

**Suomi 2 -oppilaat
erityisopetuksessa**

ERITYISOPETUS:

- OSA-AIKAISTA ERITYISOPETUSTA ANTAA KOULUN OMA LAAJA-ALAINEN ERITYISOPETTAJA
- PIDEMPIKESTOISESTA ERITYISOPETUKSESTA TEHDÄÄN PÄÄTÖS, JOKA VOI KOSKEA YHDEN AINEEN MUKAUTTAMISTA TAI SIIRTYMISTÄ KOKONAAN ERITYISOPETUKSEN PIIRIIN, HOJKS
- ERITYISOPETUSTA VOI SAADA INTEGROITUNA YLEISOPETUKSEN RYHMÄSSÄ, ERITYISLUOKASSA TAI ERITYISKOULUSSA

2

Erityisen tuen tarve

- laaja-alaiset oppimisvaikeudet
- kielelliset oppimisvaikeudet
- psyykkiset ja sosiaaliset vaikeudet
- neurologiset syyt
- aistivammat
- kehitysvammainen

3

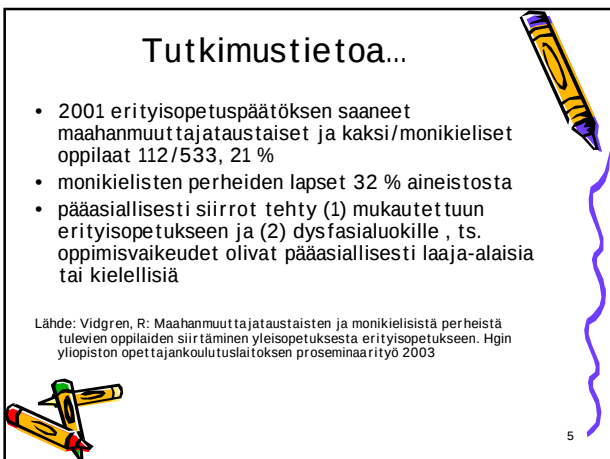

Tutkimustietoa Helsingistä

- 1997-2000 tehdyissä erityisluokkasiirroissa maahanmuuttajataustaisen ja monikielisten lasten osuus kaikista siirroista oli 18-23 %
- suurimmaksi ryhmäksi nousivat kaksi- ja monikielisten perheiden lapset (52 % aineistosta)
- maahanmuuttajataustaisia tai kaksi/monikielisiä lapsia oli siirretty erityisopetukseen pääasiassa (1) kielellisten erityisvaikeuksien ja (2) laaja-alaisen erityisvaikeuksien vuoksi

Lähde: Kuukka, I. Maahanmuuttajataustaiset oppilaat erityisluokilla 1997-1999, raportti 2000, Hgin opev

4

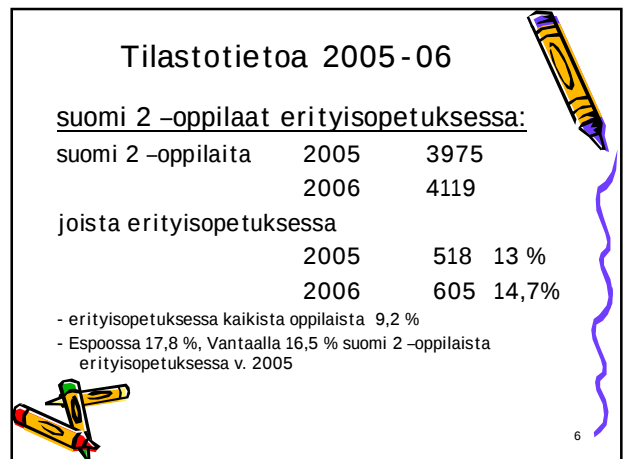

Tutkimustietoa...

- 2001 erityisopetuspäätöksen saaneet maahanmuuttajataustaiset ja kaksi/monikieliset oppilaat 112/533, 21 %
- monikielisten perheiden lapset 32 % aineistosta
- pääasiallisesti siirrot tehty (1) mukautettuun erityisopetukseen ja (2) dysfasialuokille, ts. oppimisvaikeudet olivat pääasiallisesti laaja-alaisia tai kielellisiä

Lähde: Vidgren, R: Maahanmuuttajataustaisen ja monikielisten perheistä tulevien oppilaiden siirtäminen yleisopetuksesta erityisopetukseen. Hgin yliopiston opettajakoulutuslaitoksen proseminaaritö 2003

5

Tilastotietoa 2005 -06

suomi 2 -oppilaat erityisopetuksessa:

suomi 2 -oppilaita	2005	3975
	2006	4119

joista erityisopetuksessa

	2005	518	13 %
	2006	605	14,7%

- erityisopetuksessa kaikista oppilaista 9,2 %
- Espoossa 17,8 %, Vantaalla 16,5 % suomi 2 -oppilaita erityisopetuksessa v. 2005

6

Venäjänkieliset erityisopetuksessa:

- vuonna 2006 770 oppilaan äidinkieleksi ilmoitettu venäjä, heistä 72 erityisopetuksessa (51 luokkamuotoisessa) 9 %
- kielelliset vaikeudet, laaja-alaiset oppimisvaikeudet, neurologiset syyt

7

Oppimisvaikeus, kielellinen erityisvaikeus, toinen kieli

OPPIMISVAIKEUKSIEN ARVIOINTI:

- kielitaidon kehittyminen ei ole suoraviivainen prosessi, vaan siinä tapahtuu välillä taantumista, välillä nopeaa edistystä, jopa pysähdyksiä yksilöstä riippuen: → *aikaa, tilaa ja rauhaa arvioinnille*
- oppimisvaikeuksien taustalla on usein useampia syitä kotitilanteesta neurologisiin puutteisiin: → *arviointi on useiden henkilöiden yhteinen tehtävä, oman äidinkielen opettajan arvio, tulkin käyttö testitilanteissa jne.*

8

Oppimisvaikeus, kielellinen erityisvaikeus, toinen kieli

- laaja-alaisen oppimisvaikeuksien arviointi on helpompaa kuin kielellisten; psykologin testeissä vaikeudet näkyvät useilla alueilla (*huom. tulkin käyttö, kulttuurisidonnaisen aineksen eliminointi*)
- sosiaalisten vaikeuksien arvioinnissa on oltava varovainen, kotoutuminen uuteen maahan on pitkä prosessi myös lapselle
- helpoimpia arvioitavia ovat aistivammasta tai kehitysvammaisuudesta johtuvat oppimisvaikeudet

9

Kielellisten vaikeuksien syitä

- neurologinen syy (*esim. kyky muodostaa sanoja, aivojen rakenne...*)
- puutteellinen oppimisympäristö (*esim. yksipuoliset opetusmenetelmät, meluisa opetusryhmä...*)
- monikielisyys (*esim. kotona puhutaan englantia kotikielenä, joka on kaikille vieras kieli*)
- tausta (*esim. lapselle ei ole puhuttu tai luettu kotona...*)
- motivaatio

10

- kielelliset vaikeudet aiheutuvat puutteista fonologisissa, audiitiivisissa ja visuaalisissa prosesseissa
- kielelliset vaikeudet eivät ilmene samanlaisina kaikissa kielissä, vaan kielen ominaispiirteet vaikuttavat niihin

11

Tutkimuksia

- Klein&Klee (1972) havaitsivat, että osa lapsista oppi yhtä hyvin kiinaa ja englantia, osalla oli vaikeuksia kiinassa, mutta ei englannissa ja päinvastoin
- Miller-Guron (2000) löysi ruotsia äidinkielenään puhuvia lapsia, jotka oppivat paremmin lukemaan ja kirjoittamaan englantia
- Wydell'n (1999) tutkimusjoukossa oli kaksikielisiä lapsia, joilla oli vaikeuksia englannin kielessä, mutta ei japanin kielessä

Smythe I & Everatt J (2000) Dyslexia in different languages. I Peer L & Reid G (red) Multilingualism, Literacy and Dyslexia. London: David Fulton Publishers

Wydell T & Butterworth B (1999) An English-Japanese bilingual with monolingual dyslexia. *Cognition*, 70, 273 - 305

Wydell T, Miller-Guron L & Lundberg I (2000) Dyslexia and second language reading. A second bite at the apple? *Reading and Writing: An Interdisciplinary Journal* 12 41 - 61

12

Miten arvioida käytännössä?

- selvitä kielitausta: oppilaan äidinkieli, kodissa puhuttu kieli, vanhempien äidinkielet
- selvitä kielelliset vaikeudet omassa äidinkielessä - muista kielen vaikutus, älä vedä suoria johtopäätöksiä
- anna oppilaalle aikaa, seuraa edistymistä
- arvioi yhdessä muiden kanssa

13

- OPETA - oli vaikeuksien syy mikä tahansa, hyvä opetus suomi toisena kielenä -oppilaalle on aina samanlaista:

SELKEÄ PUHE
YDINLAUSEIDEN ANTAMINEN KÄSITELTÄVÄSTÄ
ASIASTA
TIETOA MONIEN ASTIEN KAUTTA
VAIHTLEVAT OPETUSMENETELMÄT

MOTIVOI, KANNUSTA, NÄYTÄ TAVOITE

14